

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-77>

Кругляк-Дріга Анна, аспірантка ХДАДМ
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор,
член-кор. НАМУ Л. Д. Соколюк)

Празький сецесіон в контексті українсько-чеських мистецьких зв'язків

Ключові слова: чеський сецесіон, український модерн, українсько-чеські зв'язки, національні особливості.

Anna Kruhliak-Driha, PhD Student, KSADA
(academic mentor: Doctor of Art History, Professor KSADA L. Sokolyuk)

Prague secession in the context of Ukrainian-Czech artistic relations

Abstract: The report analyzes the peculiarities of the development of national variants of the Art Nouveau style in the Czech Republic and Ukraine. The role of Ukrainian modernity in the process of Ukrainian-Czech relations is emphasized. A circle of Czech and Ukrainian masters associated with this problem has been identified.

Key words: Czech secession, Ukrainian modernism, Ukrainian-Czech relations, national distinctions.

На межі XIX і XX ст. Європою, на противагу домінуючим на той час історизмові та еkleктиці, активно поширювався новий стиль, що вирізнявся корінними змінами в пластичній мові і притаманними природі хвилястими лініями. В різних країнах, означаючи одне й те ж явище, він мав різні назви. В Чехії, наприклад, його називали сецесіоном, на Заході України – сецесією, на Сході – модерном.

Цей період, пов'язаний з прагненням чехів вийти зі складу Австро-Угорської імперії і створити свою незалежну державу, мав аналогії на українських землях, досить значна частина яких входила ще й до складу Російської імперії. Антиколоніальний рух серед українців набував все більшої сили, а прагнення до незалежності цих двох європейських народів супроводжувався художньо-культурним піднесенням, пов'язаним з поширенням нового стилю.

Зрозуміло, що спроможності були надто різними. З одного боку, колишня держава Карла Великого з її надзвичайно високими культурними здобутками, а з іншого – нащадки Київської Русі, яким у той період, оговтуючись від т. зв. татаро-монгольської навали, доводилося залишатись у стані безперервної війни з Султанатом і Московією і по суті бути позбавленими можливості розвивати свою художню культуру. Та й ставлення до національних культур в Австро-Угорщині було значно лояльнішим, ніж в Російській імперії, політика якої була повністю спрямована на русифікацію українців.

Чеська столиця Прага та й інші міста в даний період, коли декоративне

оздоблення фасадів й інтер'єрів будівель так яскраво змінювало архітектурний образ міст, досягла надзвичайно високих успіхів. Значні зміни простежуються і в Україні: було створено свій національний варіант загальноєвропейського стилю в архітектурі і графіці. Певною мірою цьому сприяли українсько-чеські зв'язки в мистецтві. Так, у Харкові працювала декоративно-ремісничка майстерня чеха Ладіслава Тракала. У видатного чеського вітражиста і графіка Макса Швабінського навчався українець Василь Касіян. У Празі здобував професійну освіту наш Федір Манайло. Подальше вивчення цих зв'язків і стане предметом наших досліджень.

